

20/06/2017

Psicooftalmologia: Una nova mirada sobre el glaucoma des de la psicologia de la salut

Investigadors de la UAB, mitjançant un estudi de la literatura científica sobre els aspectes emocionals i cognitius, revelen una nova subdisciplina anomenada Psicooftalmologia, que ens permet amb els seus coneixements i els seus mètodes millorar la salut i la qualitat de vida de les persones que patixen malalties oftalmològiques. Mitjançant la inclusió d'una intervenció psicològica complementària al tractament mèdic podem millorar la salut del sistema visual del pacient. La Psicooftalmologia té davant seu un extens camp per desenvolupar-se en el futur.

El glaucoma és una malaltia oftalmològica que, en les seus estats inicials, no presenta símptomes, si bé pot causar ceguera irreversible a través del dany progressiu del nervi òptic per un augment progressiu de la pressió intraocular, sent de fet la segona causa de ceguera evitable a nivell mundial.

No obstant això, els aspectes psicològics del glaucoma no s'han considerat encara de forma sistemàtica per part dels professionals de la salut, la qual cosa contrasta amb l'atenció prestada tant des de la ciència bàsica com des de la intervenció clínica

a un ampli ventall de malalties com el càncer, les patologies del sistema cardiovascular o malalties infeccioses com la sida, entre moltes altres.

Per aquest motiu, i amb el propòsit de sistematitzar el coneixement existent en la literatura científica sobre els aspectes cognitius, afectius i conductuals relacionats amb el diagnòstic i la terapèutica del glaucoma, es va revisar l'escassíssima literatura científica publicada des de 1940 a 2106 en les principals bases de dades científiques en els àmbits de la Medicina i de la Psicologia (Psycodoc, PsycInfo i Medline), la qual cosa va permetre identificar seixanta-sis estudis.

Aquestes fonts documentals van poder ser agrupades en 3 "clústers" relatius a àmbits d'intervenció en glaucoma en què la psicologia de la salut, des d'una nova subdisciplina que nosaltres anomenem Psicooftalmologia (Méndez-Ulrich i Sanz, 2017), pot aportar els seus coneixements i els seus mètodes per millorar la salut i la qualitat de vida de les persones que pateixen aquesta malaltia.

Aquests àmbits són:

- (1) Els efectes fisiològics de l'estrès sobre els nivells de pressió intraocular, que determinen en gran mesura l'evolució del glaucoma.
- (2) L'impacte emocional que provoca el diagnòstic.
- (3) El compliment de les prescripcions mèdiques.

La revisió sistemàtica va posar de manifest, en primer lloc, que multitud de treballs suggereixen que la pressió intraocular és reactiva a situacions estressants, d'una manera similar al que succeeix amb la pressió arterial i que va portar a encunyar el terme "*hipertensió de bata blanca*" relativa als processos psicosocials que esbaeixen l'avaluació d'aquest paràmetre cardiovascular.

En relació a l'impacte emocional del diagnòstic, la literatura científica revisada constata que aquest situa la persona davant una amenaça de la seva salut i les seves capacitats funcionals i que multitud d'estudis han observat que un elevat percentatge de pacients de glaucoma desenvolupen trastorns afectius com l'ansietat o la depressió; per això, resulta molt convenient dispensar l'adequada atenció psicològica.

Finalment, es constata el risc de baixa adhesió a les prescripcions mèdiques, estimat en tres vegades superior en persones deprimides, pel que resulta fonamental controlar el possible efecte dels trastorns afectius sobre el compliment terapèutic.

En definitiva, la revisió sistemàtica efectuada permet identificar la utilitat de la inclusió d'una intervenció psicològica complementària al tractament mèdic també pel que fa a la salut del sistema visual, de manera que és necessari intensificar la investigació bàsica i clínica sobre la interacció dels processos cognitius, afectius i conductuals sobre les causes, el diagnòstic i el curs del glaucoma.

Per tant, la Psicooftalmologia té davant seu un extens camp per desenvolupar-se en el futur, al qual convidem a unir-se a tots els professionals que treballen no únicament en glaucoma, sinó en altres problemes de salut del sistema visual,

susceptibles de beneficiar-se d'aquest nou enfocament.

Jorge Luis Méndez-Ulrich i Antoni Sanz

antonio.sanz@uab.cat

Grup d'Investigació en Estrés i Salut (**GIES**)

Facultat de Psicologia

Universitat Autònoma de Barcelona

Referències

[View low-bandwidth version](#)